

az életrajzok (vele a családtörténet) és a helytörténetírás. Az utolsó, tizenegyedik főfejezetbe – Térképek – található a százhatvanöt kartográfiai dokumentum bibliográfiai leírása.

Befejező gondolatok

Vázlatos áttekintésem végére érve, a – megengedem, kissé önkényesen – kiválasztott példaanyag ismeretében ismételten megállapíthatjuk: a helyismereti-helytörténeti bibliográfiák tematikai bontása mindig nehéz és kockázatos feladat. Hiszen – megint csak ismételjük – nincs ideális, de még csak optimális, általánosan alkalmazható rendszer sem. A lokalitás, az adott hely sajátosságaiból fakadó egyedi arculat velejárója, hogy egyetlen bibliográfia sem lehet mentes az olyan ellentmondásoktól, amelyeket egy másik szerkesztő bizonyosan másként oldott/oldana fel. Elkerülhetetlen ugyanis a szerkesztői szubjektivitás. A használók, köztük a könyvtárosok bármikor felfedezhetnek kifogásolható részleteket, besorolási problémákat; gyakran vitathatják egyik vagy másik fejezet, alfejezet beosztását, összetételét, netán még megnevezését is; rámutathatnak némely tételek vagy tételecsoportok elhelyezése körüli dilemmákra.

Mégis: az itt elemzett (és most kimaradt, de szintén igényesen elkészített) helyismereti bibliográfiák mindegyikének gazdag a metodikai hozadéka is. Feltételezhető és remélhető, hogy mindazok, akik ezután fognak hozzá hasonló munkák összeállításához, sok-sok segítséget kaphatnak a tárgyalt kiadványokból. Nyilvánvaló, hogy az ismertetett megoldások bizonyos hányadával, a tematikai szerkezetek némelyikével vagy valamelyik részletével nem mindig tudnak azonosulni. Az is biztosra vehető azonban, hogy mindenképpen mérlegelik majd a felkínált alternatívát. Hiszen a bibliográfiai irodalmat, tevékenységet is az együttes gondolkodás viszi előbbre.

Bényei Miklós

A szociális hálózat és a könyvtári rendszerek

A szociális hálózat fogalma

A szociális hálózat az angol social networking szóösszetétel fordítása, de használják még a közösségi hálózat kifejezést is. Már az internet indulásakor látszott, hogy az új médium alkalmazásai (a World Wide Web, vagyis a világméretű hálózat, az e-mail, majd a blog, a wiki, közösségi oldalak) arra szolgálnak, hogy kifejtjük véleményünket, hírt adjunk magunkról, egyszóval kommunikáljunk egymással.¹

Ez a fajta kommunikáció azonban – szemben a rádióval és televízióval – nem egy, hanem sokirányú. A felhasználók aktívan részt vesznek a médium megjelenésében, a rajta levő tartalmak nem egy központi helyen készülnek és kerülnek fel a hálóra, hanem maguk a felhasználók készítik és teszik közzé. Kezdetben, amikor az internet felülete szöveges volt, a rendszer korlátai miatt nehéz volt egyszerre sok ismerőssel megosztani egy-egy üzenetet. Azóta ezek a korlátok javarészt eltűntek, sokkal egyszerűbbé vált a sokoldalú kommunikáció, és a web eszközeit felhasználva az emberek egy minőségileg új hálózatot kezdtek el kiépíteni. A Web 2.0 valójában nem azt jelenti, hogy új verziót alkottak a hálózatból, hanem azt, hogy a hálózat „felett” egy új, laza emberi kapcsolatokból álló hálózat jött létre, ahol a felhasználókat virtuálisan összeköti a közösségi oldalak használata, az egymással való levelezés és más, közösségi szórakozási forma.

De miként is kapcsolódik mindez a könyvtárakhoz?

A könyvtárak szerepe életünkben

Galántai Zoltán szerint: „Már az alexandriai könyvtárat is azért hozták volna létre valamikor az időszámításunk előtti 3. században, hogy minden létező emberi tudást összegyűjtsön. Ehhez képest egy minden emberi tudást átfogó könyvtár máig sem jött létre.”²

Bár a könyvtárak ezt a céljukat évezredek során sem érték el, viszont meghatározóak az információ gyűjtésében, feltárásában, rendszerezésében, valamint abban, hogy ezeket az információkat a könyvtár szolgáltatassa és megőrizze.³

Napjainkban a könyvtárak szerepváltozását két fő tényező határozza meg: „Az egyik az, hogy a kulturális örökség jelentős részének megőrzésével és rendelkezésre bocsátásával történő potenciális hagyományátadás mellett, az információs technológia egyre bővülő lehetőségeinek felhasználásával információs központokká válnak. [...] A másik alapvető tényező, az európai dimenzió kiszolgálása, vagyis az a szerep, amelyet a könyvtárak játszanak az európai öntudat kialakításában.” Jellemző még továbbá hogy „a fiatal generációk szinte kizárólag abból az 5-10 százalékból tanultak és gyarapították ismereteiket, amely a hálón elérhető. Ez nagyon kevés akkor, amikor az esély van akár 100 százalékra is.”⁴

Csak részben igaz, amit az előbbi idézetben Monok István állít, ugyanis nem biztos, hogy kevés ez az 5-10 százalék.⁵ Tegyük hozzá még, hogy az országos méretű digitalizálás csak most kezdődött el az európai könyvtárakban, amelynek következtében a tudás korábban nem ismert lehetőségei tárulhatnak fel. Kérdéses, hogy mikor következik be az információrobbanás: a nyomtatott művek digitalizálásának 25, 50 vagy 90 százalékánál?

Amíg ez az áttörés nem következik be, addig biztosan a könyvtárak maradnak a legmegbízhatóbb források. A hagyományos könyvtárak a televízióhoz hasonlóan egyirányban közvetítik az információkat. Az olvasó passzív befogadó, a könyvtáros felelőssége, hogy információkat közöljön vele. A közkönyvtárak és az iskolai könyvtárak a lakosság széles rétegei számára tették elérhetővé az ismereteket, a tudást. A közkönyvtárak a közt, a társadalmat szolgálják, azonban a társadalom igényei jelentősen átalakultak a XXI. századra. Az emberek manapság hálózatos

világban élnek, az élet szinte minden területén ott az internet, és ezért a könyvtárak eddigi szerepét is érdemes más nézőpontból is szemlélni!

Könyvtár 2.0 és a 2.0-s könyvtáros

A Könyvtár 2.0 kifejezést először Michael Casey használta *LibraryCrouch*⁶ blogján, és pedig a Business 2.0 és a Web 2.0 elnevezésekből levezetve. Szerinte a Web 2.0 alkalmazások sok olyan elemet tartalmaznak, amelyeket a könyvtárak hatékonyan hasznosíthatnak, és be is építhetik azokat szolgáltatásaikba. Blogjában azt is kiemelte, hogy a könyvtáraknak olyan stratégiát kellene követniük, amellyel készek az állandó változásra, használóikat pedig résztvevőkké léptetik elő!

Rob Darrow leírta a *What is Library 2.0*⁷ című blogjában, hogy mi is a Könyvtár 2.0. Párokat állított fel, szembesítve a régi könyvtári szemléletet a ma elvárt új modellel:

- csak a könyvtárban – a világban, az iskolában stb.;
- a könyvtár által kezelt információ – használó, diák, tanár stb. által kezelt információ;
- statikus könyvtári weblap – dinamikus felhasználói oldal;
- közzététel – közreműködés;
- egyirányú – kétirányú;
- helyi – globális.

Takács Dániel blogjában ezt olvashatjuk: „*Talán ez eléggé szemléletesen írja le, hogy mi a különbség, és hogy mennyire más a kép, mint ahogy egyesek vélik. Persze a megváltozott körülmények, feladatok más kompetenciákat kívánnak a könyvtárosoktól is, ami sok esetben nem a régi helyett, hanem a régi mellett lépnek elő. Ezeket a kompetenciákat informatikus könyvtáros néven árulják ma Magyarországon a felsőoktatásban. Ezek a fentiekből következően technikai és szemléletbeli kompetenciák: blog vezetés, azaz alapvető íráskészség, fotók, videók készítése, publikálása, kiegészítő alkalmazások beillesztése. Az RSS és az RSS-olvasó ismerete, használata, és ismertetése másokkal (ez lassacskán az IM-mel együtt a levelezés hagyományát fogja kicsit megdönteni), valamint alapvető webszerkesztési ismeretek. Ugyanígy idetartozik az emberi kapcsolatok építése, a személyes mellett a közösségi hálókön (iWiW, Facebook stb.) és IM-eken (Gtalk, AIM, MSN, Skype stb.), valamint a tág látókör és hatalmas befogadókészség a technológiai, társadalmi trendek figyelésével és követésével egyidőben. Az ebből leszűrt tanulságokat pedig villámgyorsan el kell sajátítania és alkalmaznia, integrálnia könyvtári környezetbe.*”⁸

A Könyvtár 2.0 tehát a könyvtári szolgáltatások új modellje, amelynek megfogalmazása – mivel lényege az állandó változás – nem pontosan tisztázott. A Web 2.0 analógiájára született, ezért követi annak filozófiáját. Feladata a minél bővebb OPAC (Online Public Access Catalog – nyilvános, online elérhető katalógus) megalkotása, bővítése, és aktív visszacsatolás, azaz az információ áramoltatása nemcsak a könyvtárból a használó felé, de a használótól a könyvtár felé is megtörténik.⁹

Ha a könyvtárból Könyvtár 2.0 lesz, akkor, a könyvtárosnak is változnia kell! Ezt az új könyvtárost nevezhetjük 2.0-s Könyvtárosnak. A <http://fiks.klog.hu> blo-

gon Paszternák Ádám lefordította Laura Cohen *A Librarian's 2.0 Manifesto* bejegyzését, vagyis *a 2.0-s könyvtáros esküjét*. Ebből álljon itt néhány idézet:

- Nem várom el a használoktól, hogy a könyvtáros szemével lássanak – inkább a szolgáltatásokat formálom a használok elvárásaihoz, hogy többet tessek, érthetőbben tessek!
- Használóim elébe fogok menni akár a virtuális, akár a valós világban, hogy gyakorolhassam hivatásom!
- Nyitott weboldalakban gondolkodom, hogy a könyvtárhasználók csatlakozhassanak a könyvtári közösséghez, hozzájárulhassanak a színvonalasabb tartalomszolgáltatáshoz, tanulhassanak egymástól és akár tőlem is, hogy egyenrangú félként kezelhessük egymást!
- Könyvtáram vezetését is bátorítani fogom, hogy blogot vezessen!¹⁰

Tehát a fentebb leírtak tükrében a 2.0-s könyvtáros fő feladata az, hogy az olvasóval közösen, vele aktívan együttműködve építse fel az új könyvtári modellt!

A szociális hálózatok az új típusú könyvtárakban

Az előzőekben arról volt szó, miként változott meg az internet világa napjainkra, és ez milyen új kihívások elé állítja a könyvtárosokat. A következőkben arról lesz szó, hogy a megváltozott internetes világ egyik mozgatórugója, a szociális hálózatok hogyan hatnak a könyvtárra és hogyan használhatják ki a könyvtárosok ennek lehetőségeit.

A Könyvtár 2.0 arról szól, miként hozhat ki egy könyvtáros többet a könyvtárából a régi és az új internetes eszközöket használva. Arról szól, hogyan érjünk el új felhasználókat anélkül, hogy elveszítenénk a régieket. Ha megfelelően használják a Web 2.0 eszközöket, akkor a könyvtáros képes elérni az új és meglévő felhasználókat, bővítve – virtuális és valódi – olvasóinak táborát.

A szociális hálózat nem új internetes hálózat. A könyvtárosok feladata az, hogy részt vegyenek a szűkebb és tágabb közösség életében, és erre az internet, a Web 2.0 sok lehetőséget, alkalmazást kínál!

A blogok

Az egyik legrégebbi webes eszköz a **blog**. Elnevezése az angol web (hálózat) és a log (napló) szavak összevonásából jött létre. Sajátos módja annak, hogy egy ember vagy csoport saját közösséget építsen maga köré. A nagy, globális szociális hálózatok (Facebook, Myspace, Twitter) előtt, amikor még a szociális hálózat fogalom sem volt elterjedt, a blog írása már lehetővé tette, hogy egy-egy mikrohálózat létrejöhessen. A hálózat központja a blog írója volt, a hozzászólók, olvasók alkották a közösséget. A blog, illetve annak tartalma, a bloghoz való hozzászólások adják meg a lehetőséget arra, hogy e kis közösség tagjai egymással kapcsolatba kerüljenek.

A blogot a könyvtáros is jól tudja használni. Most nem térek ki arra, hogy a blogot lehet belső használatra, a kollégákkal való kommunikációra is alkalmazni, csupán a külső felhasználók irányába történő blogolásról írnék.

Az olvasókkal való blogolás megnyitja a könyvtárat az online felhasználók felé, akik így gyorsan juthatnak információkhoz. Az egyirányú kommunikáció (pl. a

könyvtári eseményekről tájékoztatás a honlap naptári felületén) mellett nyissunk egy blogot, amit rendszeresen frissítünk! A blogon keresztül kérdéseket vagy visszajelzéseket kaphatunk, ami azért fontos, mert az emberek többsége nem szeret közvetlenül érdeklődni, jobban szeret személytelenül kérdezni. A blog erre remek lehetőséget ad. Itt az olvasó anonim kérdezhet akár olyan dolgot is, ami magától értetődő, és a választ minden olvasó láthatja, aki belép a könyvtár honlapjára. Az általános könyvtári blogot érdemes ugyanis a könyvtár honlapjának első oldalára helyezni, hogy az új és újabb tartalmak azonnal láthatóak legyenek mindenki számára.

Míg a könyvtár honlapja általános információkat ad a könyvtárról, lehetővé téve online katalógus, vagy szolgáltatások listájának elérését stb., addig a blog kiegészítő információforrásként működik. A blog csak akkor hasznos a könyvtárnak, ha rendszeresen frissül, és olvasóközönsége rendszeresen visszajelez. Remek lehetőség rejlik a blogokban arra is, hogy az olvasókhöz ún. RSS-csatornán keresztül küldje el az új tartalmakat. Az olvasók feliratkozhatnak az RSS-csatornára, és minden új bejegyzésről rövid kivonatot kapnak, amire rákattintva eljuthatnak a könyvtár blogjára, és elolvashatják a teljes bejegyzést. Ugyanezt érhetjük el e-mail listával is, mint pl. a Katalist.

Az általános célú blog mellett lehet fókuszált blogot is nyitni. Ezek lehetnek önálló blogok vagy kulcsszavakhoz kötve is működhetnek. Például valaki rákeres a „barkácsolás” szóra, és a keresés nemcsak az ebben a témakörben fellelhető könyvcímeket adja ki, hanem azt is, hogy mondjuk, keddenként a helyi művelődési házban „Barkács szakkör” működik, majd a linkre kattintva felugrik a szakkör blogja. A katalógus és a blog ilyen összekapcsolása csak az egyik lehetőség, hogy kihasználjuk a Web 2.0 eszközeit (az ilyen összekapcsolást angolul mashup-nak nevezik¹¹). Persze iskolai könyvtárosként létrehozhatunk tiniknek vagy gyerekeknek szóló blogot is a könyvtárban.

A fókuszált blog remek lehetőség arra, hogy az egykor oly népszerű olvasókörök is új életre keljenek. Egy-egy új, a fiatalok körében népszerű könyvsorozat megjelenése (pl. Harry Potter, *Alkonyat* széria, *Szent Johanna Gimi* könyvek stb.) alkalmat adhat a könyvtárosoknak arra, hogy a könyvsorozatra fókuszálva blogot hozzanak létre, ahol a sorozat rajongói megbeszélhetik élményeiket, a könyvtáros vezetésével játékos vetélkedőkön vehetnek részt vagy személyesen találkozhatnak a könyvtárban, ahol egymásnak felolvashatnak a könyvekből. A virtuális találkozók után legyen a valódi, fizikai találkozás helyszíne a könyvtár, így a könyvtáros elérheti azt, hogy olvasóvá váljanak azok is, akik eddig nem jártak könyvtárba!

A wikik

A **wiki** olyan tudásközpont, amely a résztvevők közös tudására épít. A wiki – sokkal inkább, mint a blog – segít rögzíteni a közösség tudását. Nem egyszerűen online lexikon, sokkal inkább lexikon és vitafórum egyben, ahol a résztvevők egy-egy témában úgy alkotnak meg mások által is felhasználható anyagot, hogy közben megbeszélnek a témában felmerült vitás kérdéseket, eltérő álláspontokat, és a végén megegyeznek egy közös álláspontban. Megjegyzendő, ilyen szempontból a magyar Wikipédia nem jó példa, mert ott az eltérő álláspontok esetében a vitát sokszor nem a vitázó felek közös megegyezése zárja le, hanem az adminisztrátor hatalmi szóval dönti el, hogy kinek van igaza.

A könyvtáros nemcsak belső használatra, hanem az olvasóinak is létrehozhat wikit. Lehet blogja és wikije például a helytörténeti klubnak, a helyi zenekarnak vagy akár az előbbi példát hozva: egy-egy népszerű könyvsorozat olvasóinak is.

AZ IM és a chat

A könyvtáros még közelebb juthat olvasóihoz **IM** (instant messaging service, vagyis azonnali üzenetküldő szolgáltatás), illetve a **chat** (csevegő szolgáltatás) használatával. Egy ilyen szolgáltatás sokkal közvetlenebbé teheti a könyvtárat, a felhasználók szeretik a kérdésekre az azonnali válaszadást. Főleg a fiatalabb internethasználók szeretik a chat-et és az IM-et mint azonnali, kényelmes megoldást; míg az idősebb felhasználók jobban kedvelik az e-mailt és a telefont, ha kérdezni szeretnének. A könyvtárnak és a könyvtárosnak nyitottnak kell lenni mindkét lehetőségre. Az IM és a chat programok használata nem bonyolult, de a helyes és célratoró használatához érdemes képezni magunkat! A könyvtárosnak reklámoznia kell magát, illetve az ilyen kedvelt szolgáltatásokat a fiatalok körében például a helyi közép- vagy általános iskolában. Így nem az olvasókat várjuk, hogy eljöjjenek a könyvtárba, hanem a könyvtár megy el az olvasókhoz.

Podcasting

A lefordíthatatlan **podcasting** szolgáltatás egy bloghoz, RSS-hez hasonló eszközt jelent. A könyvtáros zenét vagy videót is feltölthet az internetre, erről pedig egy RSS-hez hasonló üzenet jelenik meg a felhasználó mobilján vagy iPod lejátszóján, amiben van egy link. A linkre kattintva lejátszható a fájl, mondjuk, egy zenei könyvtári est tartalma mp3-ban.

A felhasználóknak nem kell állandóan figyelniük a könyvtár honlapját, hogy mikor történik valamilyen esemény, illetve nem kell bányászniuk, hogy lemaradtak egy őket érdeklő témáról, ha éppen nem tartózkodtak a könyvtár közelében. A podcasting segítségével nagyon távoli, illetve elfoglalt felhasználókat is elérhetünk, a könyvtári események megjelenhetnek közvetlenül a mobil eszközükön vagy számítógépükön. A jó podcastinghoz már elég az egyszerű laptop és mikrofon, de a tisztább hangzáshoz érdemes professzionális hang-, illetve képrögzítő programot és jobb mikrofont vagy profi kamerát alkalmazni.

A könyvtárban tartott felolvasások, népszerű színészek által tartott előadások, kis koncertek anyagát mp3 fájlban érdemes felvenni, míg a színházi jellegű előadásokat videóra, mp4 formában kell rögzíteni, majd a neten található különböző szolgáltatók segítségével tudjuk a műsort sugározni olvasóinknak. A könyvtárban történt eseményekről ezután senki sem marad le, sőt az eseményt azok is meghallgathatják, megnézhetik, akik ugyan jelen voltak, de szeretnék újra élvezni azt; ehhez elég csak feliratkozni erre a szolgáltatásra.

Szociális hálózat-alkalmazások

A Web 2.0 lehetőségeinek teljes kihasználása mellett sok könyvtár és könyvtáros úgy gondolhatja, hogy a manapság népszerű közösségi hálózatokra (Facebook, Google+, iWiW) is érdemes regisztrálnia önmagát vagy könyvtárát. Ezt többféle módon is megteheti: létrehozhat önmagának egy profilt (magánszemélyként, de

feltüntetve, hogy ő az iskola, közkönyvtár stb. könyvtárosa), illetve intézményként is regisztrálhat. Ezután az olvasók ismerősnek bejelölhetik, ha intézményét képviseli, magánszemélyként pedig maga is aktívan jelölhet ismerősöket az olvasói körében. Használhatja a felületet mint kétirányú kommunikációs csatornát, ahol újdonságokat közöl, képeket tesz közzé, illetve a profilja portálként is alkalmazható, ahonnan elérhető a könyvtári honlap. Vagyis a közösségi hálózat profiljából közvetlenül elérhetőek a könyvtár szolgáltatásai, katalógusai.

A Facebook és a Google összességében több milliós közösségeket jelent, éppen ezért fontos, hogy a könyvtárunk itt is elérhető legyen. A könyvtáros a blogjából, honlapjából elérhetővé teheti ezen oldalak „Like” illetve „+” gombját, valamint ezeket szervesen beillesztheti felületébe. A képek közzétételéhez Flickr-t, Picasat vagy Facebookot használhatunk, ahol a rendezvényekről készült fotókon még az is megjelölhető, hogy éppen kit látunk a képeken.

A könyvtárosok arra is használhatják a Flickr-t, hogy virtuálisan találkozzanak más könyvtárosokkal és fotókat osszanak meg. A könyvtáros fotót tehet fel saját könyvtáráról, a könyvtárakról, amiket meglátogatott, fotókat a versenyekről, konferenciákról és bármiről, ami a könyvtárral összefügg.

Megjelenni „kint” a szociális hálózaton és részt venni benne, nem egyszerű döntés sok könyvtár részéről. A szociális hálózatok, mint amilyen a Facebook, főleg a tinédzserek területe, és a tizenévesek azok, akiknek szinte a legkevésbé az idejük a könyvtárra. A Facebook a tini élet valóságát is tükrözi, gyakran vannak fenn „fura” képek, „vad beszélgetések”, ugyanakkor ez az a virtuális utcasarok, ahol a fiatalok összegyűlnek és „lógnak”. Azok a könyvtárak, amelyek elég bátrak megjelenni a szociális hálókön, olvasókat nyerhetnek maguknak ebből a lázadó korosztályból is.

A választás, hogy a könyvtár fent van-e a hálózaton, néha politikailag is nehéz döntés. Sok szülő félti a gyermekét a szociális hálózatoktól, a média hajlamos arra, hogy negatív híreket közöljön az ilyen oldalakról. Az új médiatörvény is abba az irányba mutat, hogy a szerzői jogok és fiatalok védelme miatt az iskolák és könyvtárak jövője bizonytalanná válhat a szociális hálózaton. A könyvtárosok felelőssége az, hogy oktassuk felhasználóinkat, a vezetőinket, a helyi politikusokat a szociális hálózatokról és szerepükről a könyvtárakban. Mutassuk meg, milyen pozitív hatása van a szociális hálóknak a közösségre, és arra, hogy a könyvtárat felhasználóbaráttá tegye! Mint minden szolgáltatásnál, itt is vegyük figyelembe az adott közösségi felhasználók igényeit, amikor arra a döntésre jutunk, hogy részt veszünk valamelyik online szociális hálózat életében.¹²

Az iskolai könyvtárak speciális helyzete, Web 2.0 az iskolában

Az iskolai könyvtárak jelentős szerepet töltenek be a diákok életében. A szünetben a diákok nem közkönyvtárakba mennek olvasni, hanem az iskola könyvtárát használják. Az iskolai könyvtáros használja ki ezt a közvetlen kapcsolatot! Nem elég csak kölcsönöznie, órát tartani, segíteni a keresésben, hanem aktívan részt kell vennie a diákság és a tantestület életében.

Az iskolában elengedhetetlen a kommunikáció a könyvtár és az iskola közzé, hogy bizalmat teremtsünk, illetve megismerjük felhasználóink az iskolai

könyvtár szolgáltatásait. Az iskolai könyvtárosnak a Web 2.0 eszközeit is érdemes használnia a PR feladatokhoz, mivel a PR szervesen hozzátartozik munkaköréhez.

Az iskolai könyvtárak imázsának növelésére sok lehetőség kínálkozik. Fontos az, hogy az iskolai könyvtáros jó viszonyt ápoljon az iskolavezetéssel, a szaktanárokkal, megismertesse velük munkáját, beszámolókat, pályázatokat írjon, illetve tudják a tanárok azt, hogy milyen szakkönyvek érhetőek el a könyvtárban. A diákokkal való kapcsolattartás mellett jó, ha van a könyvtáros és az iskola pedagógusai között egy belső használatra szánt blog vagy más felület, ahol a tanárok és a vezetőség kapcsolatát tud tartani egymással.

A tanulókat, kollégákat érdemes segítőként bevonni, ezáltal a használóink jobban megismerhetik a könyvtárat!

Az iskolán belül, a diákok, nevelők között aktívan népszerűsítse magát a könyvtár! Legyen saját honlapja, blogja, az iskolai közösségi élet központja legyen, ahol a diákok és a tanárok virtuálisan, majd a könyvtárban személyesen is tudnak találkozni.¹³

Nagy hangsúlyt kell fektetni a szakmai képzésre, önképzésre is! Kollégáinkat is képezhetjük azáltal, hogy megismertetjük velük például a 2.0-s iskolai könyvtár lehetőségeit. Ehhez elengedhetetlen a jó kapcsolat az iskola alkalmazottaival és az iskola vezetésével. Ha meg tudjuk nyerni magunknak a kollégáinkat, az diákokhoz vezető út is sokkal könnyebben járható számunkra, hiszen a tanárok sem csak az üldögélő könyvtárost látják személyünkben, hanem azt a kollégát, akihez bármikor, bármiért érdemes fordulni, mert feltétlen segítséget kaphatnak tőlünk. Ehhez nagy türelem, kitartás szükséges a könyvtáros részéről. A bizonyításra mindig készen kell állnunk, mert ebben az esetben nem mint a halott könyvtárakról (és a halott könyvtárosról) beszélnek rólunk és könyvtárunkról, hanem a megújulni képes, friss információval mindig készen álló kollégát látják majd bennünk!¹⁴

Így válhat az könyvtár valódi információs központtá!

JEGYZETEK

- 1 Kismárton József: Közösségi rendszerek, hálózatok. [2008. május 28.]
<http://krono.inaplo.hu/index.php/inter/inter-halozati-jelensegek/88>
- 2 Galántai Zoltán: Könyvtár 2.0. [2011. április 24.]
<http://jovokutatas.blogspot.com/2011/04/konyvtar-20.html>
- 3 Racskó Réka: Időkapszulák a nagyvilágban. [2010. május 20.]
<http://blog.sulinet.hu/racskoreka/tag/konyvtar-2-0/>
- 4 Monok István: Időkapszula, vagy szolgáltató üzem: a könyvtárak ereje és gyengeségei. = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2009. 6. sz. 3–11. p.
- 5 Egy példával élve: talán ismerős a jelenet a Gyalog-galopp című angol filmből, ahol a lovagok egy gyilkos nyúlal küzdenek meg, majd csúfosan megfutamodnak. Egy neves közép-korkutató, William D. Paden 2005-ös tanulmánya a középkorról készült filmeket elemezve azt állította, hogy: „*az olyan szörnyekről, mint a gyilkos nyúl, kénytelen vagyok azt mondani, hogy ilyesmit egyetlen középkori történet sem tartalmaz*”, hiszen – hivatkozva lábjegyzetben egy szaktekintély-társát – „*ahol nem a régész precíziójával teremtik meg a Múlt kulisszáit a*

- középkori történetekben, ott mindig a valószerűtlenség felé torzul a tartalom.*” Z. Karvalics László cikkében megírta, hogy pár óra alatt az internet segítségével megcáfolta a neves elemzőt. Középkori képeket, sőt allegorikus történeteket talált a gyilkos nyulakról. Mindebből a következők tanulságot vont le: „Azáltal, hogy intenzív könyvdigitalizációs programok indultak meg, és a művelődéstörténeti ismeretek számos kollektív rendezőpályaudvara is folyamatosan épül, az internet mind több témakörben tekinthető »szuperforrásnak« – hiszen nemcsak tartalmazza, online olvasható és hozzáférhető formában a tudás korábbi hordozóit, hanem azokat kereshetővé is teszi, és melléjük rendel számtalan, nagy érték-hozzáadású metainformációt, illetve változatos formában biztosítja a tudáshiányok betöltésébe bevonható emberi elméket.” Z. Karvalics László: Gyilkos nyulak (Egy nyomozás krónikája, avagy mit ér a weben lelt információ?) = Kritika, 2011. 9–10. sz. 8–9. p.
http://www.kritikaonline.hu/kritika_11szept_okt-karvalics.html
- 6 <http://www.librarycrouch.com/>
- 7 <http://robdarrow.wordpress.com/2007/11/12/what-is-library-20/>, a fordítás Takács Dániel blogjából származik.
- 8 Takács Dániel: Filozófia és gyakorlat, avagy mi fán terem a K2, de mostmár tényleg... [2007. november 14.]
<http://ek.klog.hu/2007/11/14/filozofia-es-gyakorlat-avagy-mi-fan-terem-a-k2-de-mostmar-tenyleg/>
- 9 Dávid Adrienne: Könyvtár 2.0. iNapló cikk [2008. május 28.]
<http://krono.inaplo.hu/index.php/inter/weblibrary/85-koenyvtar-20->
- 10 Paszternák Ádám: A 2.0-ás könyvtáros esküje. FIKSZ blog. [2006. november 15.]
<http://fiksz.klog.hu/2006/11/15/a-20-as-konyvtaros-eskuje/>
- 11 Bari Máriusz: Mashup: a web 2.0 új színfoltja. HVG. [2007. december 10.]
http://hvg.hu/Tudomany/20071209_kreativ_web20_otletek_mashup
- 12 Micahel. E. Casey–Laura C. Savastinuk: Library 2.0. A guide to participatory service. = Information Today Inc. [2007] Medford, New Jersey.
- 13 Nagy Enikő: Az iskolai könyvtárak pr tevékenysége. iNapló. [2009. május 11.]
<http://krono.inaplo.hu/index.php/inter/weblibrary/683-az-iskolai-koenyvtarak-pr-tevekenysege>
- 14 Katalist digest, 76 kötet, 50 szám. <https://listserv.niif.hu/mailman/listinfo/katalist>

Antal Zsuzsanna